

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan vi kan nedbringe borgernes restance til det offentlige.
(Inatsisartutmedlem Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Finanser)

Den foreliggende debat tager fat på et vigtigt emne: Hvordan kan vi nedbringe den gæld borgerne har til det offentlige?

Det er desværre korrekt, at nogle oplever at være fastlåst i gæld. Disse borgere har svært at finde en vej ud af gælden, og for dem kan situationen virke håbløs. Samtidig er det vigtigt at holde fast i, at der for mange andre borgere trods alt er veje ud af gælden, og det er uhyre væsentligt at anerkende og respektere de mange, som gør en stor indsats for at få nedbragt deres gæld.

To elementer i debatoplægget er Naalakkersuisut ikke enig i.

For det første er det ikke sådan, at fordi nogle borgeres gæld synes urealistisk at inddrive, at der så generelt ikke kan inddrives gæld. Hver dag betaler mange borgere deres gæld til det offentlige. Når den samlede gæld ligger konstant på lidt under en milliard kroner, er det fordi ny gæld kommer til i samme tempo. Naalakkersuisut mener, at vi ikke blot skal se på afskrivningerne, men i høj grad skal have fokus på, hvordan gælden bliver til.

For det andet så mener Naalakkersuisut, at et forslag om at eftergive al gæld på en gang kan have nogle meget uheldige følgevirkninger. Ikke alene vil de borgere, der pligtskyldigt har betalt deres regninger til det offentlige, og de borgere, der har betalt deres gæld til det offentlige, finde det helt og aldeles urimeligt. Forslaget risikerer herudover at skabe en forventning om, at gælden eftergives også en anden gang. Nogle borgere kan derfor begynde at spekulere i at undlade at betale deres regninger til det offentlig og dermed opbygge gæld. Eller at prioritere nedbringelse af gæld til private frem for offentlig gæld i forventning om eftergivelse. Derudover er det meste af den offentlige gæld ikke til Selvstyret, men til kommunerne, som derved skal bære en betydelig del af tabet.

Der tages løbende initiativer, som har til formål at gøre det nemmere for borgerne at undgå at opbygge en uoverkommelig gæld til det offentlige. Grundet den begrænsede taletid kan kun få af disse nævnes her.

Helt grundlæggende forebygges borgernes gældsopbygning bedst ved, at der føres en sammenhængende økonomisk politik med fokus på økonomisk vækst og jobskabelse inden for det private område. Den vedtagne nedsættelse af selskabsskatten skal ses også i dette perspektiv. Det samme gælder beskæftigelsesfradraget.

Herudover arbejder Naalakkersuisut på en reform af den offentlige hjælp. Offentlig hjælp med tilbagebetalingspligt har vist sig at fjerne mange skyldneres økonomiske incitamenter til at blive gældsrie. Det overvejes at den offentlige hjælp bliver takstbaseret og kravet om tilbagebetaling bortfalder med mindre borgeren ejer bolig til udlejning eller modtager ydelsen uberettiget mod bedre vidende. Borgeren modtager en grundtakst, der skal dække de daglige fornødenheder til bolig, mad og tøj. Reformen lægger ikke op til tilbagebetaling, men ændrer syn på den enkelte borger ved, at borgeren selv skal varetage sin daglige økonomi. For hver borger udarbejdes en handleplan. Det kan eksempelvis være rådgivning i at varetage sin egen daglige økonomi, herunder betaling af regninger.

Naalakkersuisut vil minde om, at Inatsisartut faktisk har valgt at tage et stort initiativ, der skal hjælpe borgerne med at få betalt deres regninger, så de ikke bliver til gæld. Ilanngaassivik, som oprindeligt er fremlagt som initiativ af Skatte- og Velfærdskommissionen, er et kommende system, hvor borgerne betaler deres i forvejen eksisterende regninger automatisk og til tiden. Herved forebygges opbyggelsen af yderligere

restancer. Naalakkersuisut vil gerne benytte lejligheden til at begrave fire myter, der er opstået om Ilanngaassivik.

- Første myte er at betaling af regninger til tiden fratager folk frihed.
- Anden myte er at vi sparer penge ved ikke at automatisere betalingerne.
- Tredje myte er at borgere uden betalingsevne, får ringere vilkår.
- Fjerde myte er, at Ilanngaassivik er et incasso-system, som skal bruges til at inddrive gammel gæld.

Ingen af disse argumenter har hold i virkeligheden. Ilanngaassivik vil gavne borgerne som har betalingsevne, så de undgår at opbygge ny gæld. Og det vil derfor også gavne det offentlige med at nedbringe den samlede restancemængde.

Slutteligt vil Naalakkersuisut præcisere et element i debatoplægget. Inddrivelsen har aktuelt 27 medarbejdere. Langt fra alle disse arbejder med personrestancer, da området også varetager erhvervsrestancer. Et retvisende aktuelt tal for medarbejdere, der har med personrestancer at gøre, er 14 personer svarende til én pr. 3.500 indbyggere.

Med disse ord ser Naalakkersuisut frem til en spændende debat i salen.